

Afsluitende speech Bruno Tobback n.a.v. studiedagen SOS Invasions – 9 en 10 maart 2006

Bedreiging

Op wereldvlak zijn invasieve soorten, na het verdwijnen en vernietigen van habitats, de tweede oorzaak van verlies aan biodiversiteit. Invasieve soorten vormen dus wel degelijk een probleem, zoveel is duidelijk. De voordrachten van de twee voorbije dagen hebben dit zowel vanuit wetenschappelijk als maatschappelijk-economisch oogpunt benadrukt. De opkomst gisteren en vandaag bewijst dat er belangstelling is voor de problematiek van de invasieve soorten.

Financiële kater

De cijfers leren ons dat de financiële impact veroorzaakt door invasieve soorten enorm is. Sommige bronnen gewagen van een kost die oploopt tot bijna 250 euro per inwoner per jaar. Dit is de prijs die we betalen om de schade veroorzaakt aan landbouw- en bosgebieden te herstellen, om ecosystemen terug in hun oorspronkelijke staat trachten te brengen, het is de tol die we betalen voor onze gezondheid. Niet alleen de economie is het slachtoffer van het bewust of onbewust introduceren van uitheemse soorten, soorten die agressief inwerken op onze eigen inheemse planten en dieren en hun leefgebieden. Naast land- en bosbouw, visserij of veeteelt krijgen ook waterlopen hun deel van het probleem te verwerken: massale woekering van planten bemoeilijkt de scheepvaart en waterrecreatie. Zuurstoftekort leidt tot vis- en plantensterfte. Daarnaast zijn uitheemse soorten vaak overbrengers van ziektekiemen die mogelijk de volksgezondheid in gevaar brengen.

Wereldprobleem

Mondialisatie van de handel, het alsmaar toenemend transport van mensen en goederen over de ganse wereld zorgt er in een mum van tijd voor dat soorten uit hun natuurlijk milieu in een nieuw milieu terechtkomen. Containertransport via waterwegen blijft een risico evenals transport via vliegtuig of trein. Ballastwater van schepen, verpakkingen van producten, ingevoerde planten, exotische huisdieren, voedingsmiddelen, ... de mogelijkheden voor introductie zijn legio.

De problemen zijn gekend maar wat met de oplossingen?

Bij de problematiek rond invasieve soorten gaat het om een relatief nieuw en complex thema waarvoor op basis van de gestelde problemen op een systematische manier naar oplossingen moet gezocht worden. Een dergelijk wijd verbreid probleem een halt toeroepen is niet eenvoudig, het stopt immers niet aan lands- en Europese grenzen. De Europese commissie is terughoudend als het er om gaat om handelsbeperkende maatregelen door te voeren.

Het milieubeleid van de Europese Unie en van België moet er op gericht zijn om import van invasieve soorten te verhinderen en bij invoer niet alleen het criterium van planten en dieren die niet met uitsterven bedreigd zijn, te hanteren. Het ware misschien beter dat de door de EU opgemaakte CITES-lijsten, in functie van het voorzorgsprincipe, een positieve oplijsting zouden geven van planten en dieren die geen gevaar vormen bij invoer. Het internationaal verdrag rond ballastwater dient nog naar Europese en dus ook Belgische wetgeving vertaald te worden. Fytosanitaire maatregelen dringen zich eveneens op.

De '2010 biodiversity target' is de Europese doelstelling inzake biodiversiteit en wil tegen 2010 het verlies aan soorten, biotopen en ecosystemen een halt toeroepen. Er is wetenschappelijk aangetoond dat biologische invasies een belangrijke oorzaak van het uitsterven van soorten zijn, maar hoe het tij keren?

Wetgevend initiatief

Ik wil in 2006 als federale minister voor leefmilieu echt werk maken van een beleid voor invasieve soorten. Zoals u kan lezen in mijn beleidsbrief zal dit gericht zijn op het voorkomen en beperken van de introductie van invasieve, niet-inheemse soorten in ons land. Daarvoor zal de mogelijkheid voor een wetgeving inzake de controle van introducties onderzocht worden. Momenteel loopt bij CEDRE (Centre d'études du droit de l'environnement) een studie die onderzoekt welke bestaande wetgeving kan gebruikt worden om een juridisch kader te scheppen om de invoer van invasieve soorten tegen te gaan. Daaraan gekoppeld zal onderzocht worden welke instrumenten kunnen ingezet worden om, voortbouwend op deze juridische basis, een halt toe te roepen aan een nog verdere aantasting van de inheemse fauna en flora.

Belgische strategie biodiversiteit

De Belgische strategie biodiversiteit die kortelings in openbaar onderzoek zal gaan, besteedt specifiek aandacht aan de problematiek van invasieve soorten. Enerzijds wordt gesteld dat de wetenschappelijke kennis over biodiversiteit i.f.v. invasieve soorten nog moet verbeteren. Anderzijds dient daar ruimer over gecommuniceerd te worden. Communicatie en educatie binnen en buiten schoolprogramma's en initiatieven rond publieke bewustmaking zijn daarbij zinvolle initiatieven.

Sensibilisatie

Introduceren van uitheemse soorten gebeurt niet altijd moedwillig. Of indien toch, zonder dat men de mogelijke kwalijke gevolgen kan overzien. Een tot de verbeelding sprekend voorbeeld daarvan is de uitzetting van de Nijlbaars in het Victoriameer of korter bij ons de introductie van het veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje. Er moet dan ook dringend gewerkt worden aan de bewustmaking omtrent deze problematiek. De Federale Overheidsdienst Leefmilieu, i.s.m. het Knooppunt Biodiversiteit, het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen en het Belgische Biodiversiteitsplatform werken aan een vulgariseerd, educatief en sensibiliserend document om de problematiek van invasieve soorten duidelijk te maken aan de man in de straat. Op de achtergrond kan u zien hoe dit communicatieproduct er zal uitzien.

Bombylius

Om aan te sluiten bij dit laatste punt rond sensibilisatie wil ik u tot slot Bombylius nog voorstellen. Bombylius major, de grote wolzwever is de mascotte van een jaarrond lopende communicatiecampagne rond biodiversiteit die de Federale Overheidsdienst Leefmilieu gelanceerd heeft i.s.m. de natuurverenigingen Natuurpunt en Natagora. Biodiversiteit wordt daar voorgesteld als iets wat tastbaar aanwezig is in ons dagelijks leven, vlakbij, in en rond ons huis, onze tuin en onze straat. Biodiversiteit is geen ver-van-mijn-bed-show en bijgevolg iets waar ieder van ons zijn steentje kan aan bijdragen. Door het organiseren van verschillende activiteiten en het geven van concrete tips, worden mensen aangemoedigd om hun verantwoordelijkheid op te nemen. In het najaar wordt in dit kader de problematiek van invasieve soorten onder de loupe genomen. (www.bombylius.be)